

OBEZİTE VE OSTEOPOROZ

15. BÖLÜM

Göksel Gültekin ŞAHİNER¹

Osteoporoz, düşük kemik kütlesi ve kemik dokusunun mikro-mimarisinin bozulması sonucunda kemik kırığı eğiliminde artışla sonuçlanan ilerleyici bir metabolik kemik hastalığıdır (1). İlk kez 1829 yılında Jean Georges Lopstein tarafından gözenekli kemik 'Porous bone' şeklinde tanımlanmıştır. 1996 yılında yapılan Dünya Osteoporoz Kongresi sonunda varılan konsensusa göre Osteoporoz Kemik Mineral Yoğunluğunun (KMY) genç erişkin referans aralığına göre -2.5 standart sapması veya altında olması şeklinde tanımlanmıştır (2). Osteoporoz, kırık veya omurgada şekil bozukluğu oluşana kadar olan asemptomatik dönem olarak adlandırılan dönemde, kemik mineral yoğunluğu (KMY) ve kemik mineral içeriği ölçümleri ile erken tanı koyulup, önlenabilen kırık nedenleri arasındandır.

Epidemiyoloji

Osteoporoz en sık görülen kemik hastalığıdır. Dünyada 200 milyona yakın kişinin osteoporotik olduğu tahmin edilmektedir. Yaşam süresinin uzamasına, yaşlı popülasyonundaki artış ve ileri yaşlı bireylerin daha aktif bir yaşam sürme isteği nedenleriyle önemli bir sağlık sorunu hale gelmiştir.

Dünyada, 50 yaş üstü üç kadından birinde osteoporoz bulunmaktadır. Elli yaş üzerindeki kadınlarda vertebra kırığı oluşma riski %30, kalça kırığı oluşma riski ise yaklaşık %20'dir. Osteoporoz sadece kadınlara özgü bir hastalık değildir. 50-84 yaş arasında yaklaşık %21 kadında ve %6 erkekte osteoporoz olduğu bildirilmiştir (2-3).

¹ T.C. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Departmanı E-mail: gokselsahiner80@gmail.com

Yani kısaca obezlerde proksimal femur ve vertebral fraktürler daha az sıklıkla, proksimal humerus, üst bacak ve ayak bileği kırıkları ise daha sık görülmektedir. (14-15). Literatür genel olarak değerlendirildiğinde; obezite, el bileği kırıkları ilişkisinin net olarak ortaya konamadığı anlaşılmaktadır (23).

Anahtar Kelimeler: Obezite, osteoporoz, kemik mineral dansitesi, kemik taraması, osteoporotik kırık

Kaynaklar

1. Cosman F, de Beur S J, LeBoff M S, Lewiecki EM, Tanner B, Randall S, Lindsay R. Clinician's Guide to Prevention and Treatment of Osteoporosis. Osteoporos Int 2014; 25:2359–2381. Kelime anlamı kemiğin gözeneklenmesidir.
2. Kanis JA, Burlet N, Cooper C, Delmas PD, Reginster JY, Borgstrom F, Rizzoli R. European guidance for the diagnosis and management of osteoporosis in postmenopausal women. Osteoporos Int 2008;19:399–428.
3. Reginster JY, Burlet N. Osteoporosis: A still increasing prevalence. Bone 2006;38: S4-S9
4. Dilsen G, Aydin R, Oral A, Sepici V, Alparslan B, Berker C, Aygün F, Erdogan F, Bölük-basi N, Cinar A. Regional differences in hip fracture risk in Turkey. Bone 1993;14(1) 65–8.
5. Alparslan B, Karsan O. Doğu Anadolu Bölgesinde osteoporoz risk faktörleri. XIII. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongre Kitabı. T.H.K Basımevi; 1994. p.171–4.
6. Tuzun S, Eskiurt N, Akarırnak U, Sarıdoğan M, Şenocak (Turkish Osteoporosis Society) Incidence of hip fracture and prevalence of osteoporosis in Turkey: the FRAC-TURK study. Osteoporos Int 2012;23(3) :949-55.
7. O'Neill TW, Felsenberg D, Varlow J, Cooper C, Kanis J A, Silman A J. The prevalence of vertebral deformity in European men and women: The european vertebral osteoporosis study. J Bone Miner Res 1996;11(7):1010–18.
8. Senturk T. Erkeklerde Osteoporoz. Türkiye klinikleri. J Immunol Rheumatol 2002;2(2):132–38.
9. Kanis JA. Diagnosis of osteoporosis and assessment of fracture risk. Lancet 2002;(359):1929–36.
10. Hans D, Dargent-Molina P, Schott AM, Sebert JL, Cormier C, Kotzki PO, Delmas PD, Pouilles JM, Breart G, Meunier PJ. Ultrasonographic heel measurements to predict hip fracture in elderly women: the EPIDOS prospective study. Lancet 1996, 24; 348(9026):511-4.
11. Guyatt GH, Cranney A, Griffith L, Walter S, Krolicki N, Favus M, Rosen C. Summary of meta-analyses of therapies for postmenopausal osteoporosis and the relationship between bone density and fractures. Endocrine Rev 2002, 23(4):570- 78.
12. Cosman F, de Beur S J, LeBoff M S, Lewiecki EM, Tanner B, Randall S, Lindsay R. Clinician's Guide to Prevention and Treatment of Osteoporosis. Osteoporos Int 2014; 25:2359–2381.
13. Physician's guide to prevention and treatment of osteoporosis. National Osteoporosis Foundation, 2000, Washington DC.

14. Evans AL, Paggiosi MA, Eastell R, et al. Bone density, microstructure and strength in obese and normal weight men and women in younger and older adulthood. *J Bone Miner Res* 2015; 30: 920-8.
15. Compston JE, Watts NB, Chapurlat R, et al. Obesity is not protective against fracture in postmenopausal women: GLOW. *Am J Med* 2011; 124: 1043-50
16. Premaor MO, Pilbrow L, Tonkin C, Parker RA, Compston J. Obesity and fractures in postmenopausal women. *J Bone Miner Res* 2010;25:292-7.
17. Prieto-Alhambra D, Premaor MO, Fina Avilés F, Hermosilla E, Martinez-Laguna D, Carbonell-Abella C, et al. The association between fracture and obesity is site-dependent: a population-based study in postmenopausal women. *J Bone Miner Res* 2012;27:294-300.
18. Gnudi S, Sitta E, Lisi L. Relationship of body mass index with main limb fragility fractures in postmenopausal women. *J Bone Miner Metab* 2009;27:479-84.
19. Tanaka S, Kuroda T, Saito M, Shiraki M. Overweight/obesity and underweight are both risk factors for osteoporotic fractures at different sites in Japanese postmenopausal women. *Osteoporosis Int* 2013;24:69-76.
20. Caffarelli C, Alessi C, Nuti R, Gonnelli S. Divergent effects of obesity on fragility fractures. *Clin Interv Aging* 2014;9:1629-36.
21. Nielson CM, Srikanth P, Orwoll ES. Obesity and fracture in men and women: an epidemiologic perspective. *J Bone Miner Res* 2012;27:1-10.
22. Pirro M, Fabbriani G, Leli C, Callarelli L, Manfredelli MR, Fioroni C, et al. High weight or body mass index increase the risk of vertebral fractures in postmenopausal osteoporotic women. *J Bone Miner Metab* 2010;28:88-93
23. Armstrong ME, Cairns BJ, Banks E, Green J, Reeves GK, Beral V, et al. Different effects of age, adiposity and physical activity on the risk of ankle, wrist and hip fractures in postmenopausal women. *Bone* 2012;50:1394-400.